

Istivosti, že nejednal v úmyslu, by poškodil pojišťovnu. Podle odvolacího zjištění byla pojišťovací smlouva uzavřena dne 20. června 1924 a dovolatelka teprve dopisem ze dne 7. srpna 1925 oznámila Anně H-ové svůj odstup od smlouvy z důvodu, že Jan B. učinil při uzavírání smlouvy nesprávné údaje. Z tohoto zjištění uzavírá odvolací soud správně, že pojišťovací smlouva trvala déle než jeden rok. Dovolatelčino tvrzení, že pojišťovací smlouva skončila úmrtím Jana B-a, tedy dnem 23. dubna 1925, poněvadž šlo o životní pojištění uzavřené na určitou dobu, totiž jednak na pojistníkovu dožití roku 1949, jednak na dobu jeho úmrtí, nemá opory v zákoně (§ 63 pojišťovacího zákona ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z.). Ustanovení §u 63 jest právem ve prospěch pojistníků v relativně donucovacím (§ 72 téhož zákona) a působí podle §u 167 čís. 23 od 1. ledna 1918 jako předpis pojišťovacího řádu. Leč pojistníková smrt není odpadnutím »zájmu na pojištění« (srovnej porady justičního výboru poslanecké sněmovny z roku 1917 příloha č. 826 poslanecké sněmovny str. 25 a prohlášení vládního zástupce), proto pro otázku zániku pojišťovací smlouvy nepřichází v úvahu, nýbrž dlužno tuto otázku řešiti podle občanského zákona. V tom směru bylo odvolatelkou tvrzeno, že pojišťovací smlouva zanikla teprve jejím odstupem od smlouvy, projeveným jejím dopisem ze dne 7. srpna 1925. Podle §u 1448 obč. zák. zanikají smrtí jen taková práva a závazky, které jsou obmezeny na osobu, nebo které se týkají pouze osobních konání zemřelého, což však nedopadá v souzeném případě. Pokud se dovolatelka odvolává na obdobné použití § 136 pojišťovacího zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., nedbá skutečnosti, že předpis tento podle nařízení ministerstva spravedlnosti ve shodě se súčasněnými ministerstvy ze dne 28. prosince 1918, čís. 102 sb. z. a n. a vládního nařízení ze dne 9. prosince 1919, čís. 652 sb. z. a n. nabude účinnosti »teprve dnem, jenž bude později určen,« že tedy jde v souzeném případě o právní poměr založený před působností nové normy, takže obdobné použití je tu vyloučeno. Za tohoto stavu dlužno uznati, že dovolatelkou napadený výklad druhé stolice je správný, že vyhovuje věci i zákonu.

Čís. 6826.

Pozemková reforma.

Státní nemovitý majetek není sice zabrán, jest však předmětem převzetí Státním pozemkovým úřadem a následkem toho předmětem přidělu, při čemž mají platnost všechny předpisy náhradového zákona o převzetí, zejména ohledně osob hospodařících na státní půdě. Pachtýř nemůže se najmě odvolávat na to, že stát jest zavázán ponechat mu půdu až do vypršení smluvené pachtovní doby, aniž může proti výpovědi uplatňovati domnělý nedostatek souhlasu vlády.

(Rozh. ze dne 23. února 1927, R II 36/27.)

Proti výpovědi Státního pozemkového úřadu, dané pachtýři, namítl vypovězený ve stížnosti najmě, že nejde o majetek zabraný, nýbrž o majetek, jehož vlastníkem jest Československý stát. Rekur sni

s o u d rekursu nevyhověl. D ů v o d y: Jest sice pravda, že nejde o majetek zabraný, nýbrž o majetek, jehož vlastníkem jest Československý stát. Avšak ani náhradový zákon, ani žádný jiný zákon o pozemkové reformě neobsahuje zvláštních ustanovení pro výpovědi z hospodaření na majetku státním, takže nutno použití zde předpisů pro výpověď z části I c) náhradového zákona. Rovněž tak nelze přihlížeti k důvodu stížnosti, pokud vytýká, že Státní pozemkový úřad neopatřil si k výpovědi souhlasu vlády. Podle §u 20. náhradového zákona jest stížnost proti výpovědi přípustna jen z důvodů, že nebylo šetřeno ustanovení zákona v části I c), ustanovení, že ke zcizení (převzetí) státního majetku pozemkového k účelům zákona ze dne 30. ledna 1920 čís. 81 Sb. z. a n. jest potřebí souhlasu vlády, obsaženo jest v §u 37 náhradového zákona, takže ustanovení §u 20 náhradového zákona, připouštějící stížnost proti výpovědi na § 37 zákona se nevztahuje a nemůže stěžovatel ve své stížnosti dovolávati se nedostatku souhlasu vlády.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Zákon záborový praví v §u 1 že stát zabírá velký majetek pozemkový, je tedy stát podmětem práva záborového a nemůže zároveň býti podmětem odpovídající právu tomu povinnosti, majetek státní není zabrán. S tím souhlasí též § 3 záb. zák., dle něhož ze záboru jest vyňat majetek zemí, okresů a obcí, neboť o majetku státu neučiněna tu stejná zmínka právě jen proto, že vyloučení jeho ze záboru plyne již z ustanovení §u 1. Ale jakkoli není státní majetek zabrán, jest přece předmětem převzetí Státním pozemkovým úřadem a následkem toho předmětem přidělu, neboť Část III b) náhr. zák. nadepsaná »O převzetí za náhradu I. Majetek státu« stanoví v §u 37, že souhlasu vlády jest zapotřebí, by pozemkový úřad převzal státní majetek pozemkový a provádí se toto ustanovení v následujících předpisech §§ 38—40. Rozumí se samo sebou, že převzatou státní půdu může, ba má pozemkový úřad přidělit, neboť to je právě jeho úkolem, by provedl pozemkovou reformu to jest přiměřenější a sociálně spravedlivější distribuci půdy, než jak posud volným vývojem se stalo. Jestliže totiž Státní pozemkový úřad přejímá půdu od státu, jest samozřejmé, že ne proto, by si ji zase na dále ponechal stát, vždyť tu by převzetí naprosto třeba nebylo, když by se vlastník nezměnil a změnit neměl, nýbrž zcela patrně proto, by ji přímo uchazečům o půdu přidělil anebo jinak k transakcím v pozemkové reformě se naskytajícím užil. Proto nevádí pranic, že § 1 zák. příd. praví, že Státní pozemkový úřad přiděluje »zabranou a převzatou« půdu, neboť tím jen myslí pravidelný případ. Ostatně náhradový zákon, jenž mluví o převzetí státního majetku, je pozdější než zákon přidělový, a jest tedy předpisy §u 37 a násl. náhr. zák. přiměřeně ve svém znění derogován i § 1 příd. zák., takže ho nyní čísti sluší »Převzatou půdu . . . přidělí pozemkový úřad.« Zákon jen proto neučinil státní majetek předmětem záboru, že by to bylo nejen nelogické a pojmově nemožné, by stát zabíral

sám vlastní majetek, když přece již mocí svého vlastnického práva může s ním naložit dle své libosti a tedy také užít ho k přidělu, nýbrž, že by to bylo i prakticky docela zbytečné, protože právě může ho dáti dobrovolně Státnímu pozemkovému úřadu k účelům pozemkové reformy k dispozici. Nedostatek zabranosti není tedy u státního majetku nikterak překážkou převzetí Státním pozemkovým úřadem a přidělu, a, pak-li tedy zákon převzetí, jež ovšem jest v poměru Státního pozemkového úřadu ke státu aktem pouze formálním, majícím za účel, by dispozice z ministerstva zemědělství (celé vlády) přešla na Státní pozemkový úřad, dopouští, jest tím řečeno, že tu mají platnost všechny předpisy náhradového zákona o převzetí, jež se týkají poměru Státního pozemkového úřadu k osobám třetím, rozdílným od státu, tedy zejména k osobám hospodařícím na státní půdě z důvodu jakéhokoli jiného práva než vlastnického, zejména tedy pachtovního, užívacího a pod. Podléhá tedy i pachtýř státní půdy Státním pozemkovým úřadem převzaté výpovědi z hospodaření dle §u 12 a násl. náhr. zák., tak jako pachtýř zabrané půdy soukromé a jako u této nevádí, že pachtýřovo právo podle smlouvy pachtovní má trvati ještě třeba řadu let a převzetím tedy bude předčasně zrušeno, nevádí to ani při pachtované státní půdě, a i pachtýř státní půdy musí si nechati líbiti toto předčasné zrušení zrovna tak, jako pachtýř zabrané půdy soukromé, neboť není důvodu, by měl před pachtýřem půdy soukromé výsadu neb výhodu, protože, jakmile vláda Státnímu pozemkovému úřadu půdu státní k účelu pozemkové reformy odevzdala a dispozici nad ní naň přenesla, jest i on v témž poměru jako pachtýř zabrané půdy soukromé t. j. rozhoduje už jen zájem pozemkové reformy a nic jiného, i musí proto i on stejně ustoupiti jako každý jiný. Nemůže se tedy stěžovatel odvolávati na to, že stát jest vázán obligačně (pachtovní smlouvou), ponechati mu půdu až do vypršení smlouvené pachtovní doby, neboť k tomu jest právě výpověď z hospodaření, by tato stěžovatelova práva obligační odstranila, jako má ten účel i výpověď pachtýři zabrané půdy soukromé. Tím, že Státní pozemkový úřad státní půdu od vlády jednající tu jménem státu, tedy vlastně od státu převezme, je to tak, jakoby stát se tu stal jako vlastník půdy osobou třetí, jakoby se rozdělil na dvě osobnosti, z nichž jednu zastupovala vláda a druhou zastupuje Státní pozemkový úřad, a jde pak už jen o poměr Státního pozemkového úřadu k pachtýři a jiným třetím osobám, kdežto poměr státu (vlády) jako vlastníka k třetím osobám ustupuje naprosto do pozadí ztrácje na dále všecken význam. Otázka souhlasu vlády ku převzetí státní půdy Státním pozemkovým úřadem je však čistě vnitřní otázka státu sama, vnitřní otázka mezi těmito dvěma reprezentacemi jeho, vládou a Státním pozemkovým úřadem, takže třetí osoby, zejména tedy vypovídané osoby hospodařící nemohou uplatňovati domnělý nedostatek souhlasu vládního, z takového nedostatku zodpovídati by se musil Státní pozemkový úřad toliko vládě, ale ne jim, neboť oni mohou činiti námitky jen z práva svého, nikoli z práv vlády. Odvolává-li se stěžovatel na § 14 náhr. zák., dlužno odvětit, že právě tento v čís. 4 výslovně připouští výpověď i v tom případě, když Státní pozemkový úřad převzal závazky z pachtovní smlouvy, tož tedy zde, i kdyby byl vstoupil v pachtovní smlouvu.